

Spis treści

Siegfried Kracauer i jego teoria filmu — Alicja Helman	7
Przedmowa	17
Podziękowania	23
WSTĘP	25
1. FOTOGRAFIA	26
ZARYS HISTORYCZNY	27
Wczesne poglądy i tendencje	27
Aktualne poglądy i tendencje	31
PRÓBA SYSTEMATYKI	35
Podstawowa zasada estetyczna	35
Podejście fotograficzne	36
Preferencje	41
Oddziaływania	44
Problem sztuki	45
I. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA	47
2. POJĘCIA PODSTAWOWE	48
WŁAŚCIWOŚCI MEDIUM	49
DWIE GŁÓWNE TENDENCJE	51
Lumière i Méliès	51
Tendencja realistyczna	54
Tendencja kreacyjna	56
Zderzenia obu tendencji	57
PODEJŚCIE FILMOWE	58
PROBLEM SZTUKI	60
3. PRZEDSTAWIANIE MATERIALNEJ RZECZYWISTOŚCI	62
FUNKCJE REJESTRACYJNE	62
Ruch	62
Przedmioty nieożywione	66
FUNKCJE ODKRYWCZE	67
Rzeczy normalnie niewidzialne	67
Zjawiska przytłaczające świadomość	78
Specjalne tryby rzeczywistości	79
4. NATURALNE PREFERENCJE	81
RZECZYWISTOŚĆ NIEINSCENIZOWANA	81
PRZYPADKOWOŚĆ	83
NIESKOŃCZONOŚĆ	84

24 kolejne godziny	85
Drogi przez rzeczywistość	85
NIEOZNACZONOŚĆ	89
Odpowiedniki psychofizyczne	89
Podstawowa zasada montażu	90
„POTOK ŻYCIA”	92
Znowu ulica	93
Interludia sceniczne	94
II. OBSZARY I ELEMENTY	97
5. HISTORIA I FANTAZJA	98
HISTORIA	98
Trudności	98
Kompromisy	100
FANTAZJA	103
System analizy	104
Fantastyka przedstawiona na sposób teatralny	105
Fantastyka przedstawiona z pomocą technik filmowych	108
Fantastyka przedstawiona w kategoriach materialnej rzeczywistości	112
6. UWAGI O AKTORZE	115
PRZYMIOTY	115
Być, a nie grać	116
Niedbałość	117
Warunki fizyczne	117
FUNKCJE	118
Przedmiot wśród innych przedmiotów	119
TYPY	120
Aktor niezawodowy	120
Gwiazda z Hollywoodu	121
Aktor zawodowy	122
7. DIALOG I DŹWIĘK	124
WPROWADZENIE	124
Pierwsze obawy	124
Podstawowy warunek	125
DIALOG	126
Rola słowa mówionego	126
Filmowe użycie słowa	128
Sposoby synchronizacji	133
DŹWIĘK WŁAŚCIWY	145
O naturze dźwięków	145
Wykorzystanie znaczeń symbolicznych	147
Rola dźwięku naturalnego	149
Sposoby synchronizacji	150
8. MUZYKA	155
FUNKCJE FIZJOLOGICZNE	155
Okres archaiczny	155
Muzyka, obraz i widz	156
FUNKCJE ESTETYCZNE	161
Muzyka komentująca	161
Muzyka funkcjonalna	166
Muzyka jako kościec filmu	173

9. WIDZ	178
ODDZIAŁYWANIE FILMU	178
Działanie na zmysły	179
Zmniejszona świadomość	180
Dygresja: propaganda i film	181
Sny	184
SATYSFAKCJE	188
Film i telewizja	188
Głód życia	188
Życie jako takie	190
Film — „migotliwe koło życia”	191
Dziecięca wszechmoc	192
Powrót z krainy snów	193
III. KOMPOZYCJA	195
10. FILM EKSPERYMENTALNY	196
WPROWADZENIE: DWA GŁÓWNE RODZAJE FILMÓW	196
POCZĄTKI	198
Ruch „awangardy”	198
Paradygmatyczny charakter awangardy	198
POGLĄDY AWANGARDY	199
Spór o fabułę	199
Język filmu	200
Materialna rzeczywistość	201
„Najmniej realistyczna ze wszystkich sztuk”	202
KIERUNKI AWANGARDY	203
„Antrakt”	203
Zainteresowanie rytmem	204
Zainteresowanie treścią	208
Konkluzje	213
11. FILM FAKTU	214
WPROWADZENIE	214
Gatunki	214
Cechy charakterystyczne	214
Zakres analizy	215
FILM O SZTUCE	216
Wrażenie trójwymiarowej rzeczywistości	216
Kierunek eksperymentalny	218
Kierunek dokumentalny	221
FILM DOKUMENTALNY	222
Zainteresowanie materialną rzeczywistością	223
Obojętność wobec materialnej rzeczywistości	228
Powrót fabuły	233
12. FABUŁA TEATRALNA	236
WSTĘP	236
Forma i treść	236
Niefilmowa forma fabuły	236
POCZĄTKI I ŹRÓDŁA	237
CECHY CHARAKTERYSTYCZNE	239
Uwydatnianie wzajemnego oddziaływania ludzi	239
Jednostki złożone	239

Niezależne układy znaczeń	241
Całość z celem	242
PRÓBY PRZYSTOSOWANIA	243
„Najcudowniejsze rzeczy”	243
Dwie możliwości	246
KONKLUZJE	251
Nierozwiązalny dylemat	251
Griffitha cudowny brak rozwiązania	252
13. INTERLUDIUM: FILM I POWIEŚĆ	253
PODOBIENSTWA	253
Powieść, tak jak film, zmierza do przedstawienia życia w całej jego pełni	253
Powieść, tak jak film, dąży do nieskończoności	254
RÓŻNICE	255
Właściwości formalne	255
Dwa światy	258
O ADAPTACJACH POWIEŚCI	260
Różnice wartości filmowej	260
Treść powieści	260
Adaptacja o walorach filmowych	261
Adaptacja o charakterze niefilmowym	263
14. WĄTEK ZNALEZIONY I EPIZOD	266
WĄTEK ZNALEZIONY	266
Definicje	266
Typy	267
EPIZOD	272
Definicje	272
Typy	273
Struktura	275
Rama	281
15. PROBLEMY TREŚCI	282
TRZY ASPEKTY TREŚCI	282
TREŚĆ NIEFILMOWA	283
Rozumowanie pojęciowe	283
Tragiczność	284
TREŚĆ FILMOWA	290
Tematyka	290
Motywy filmowe	292
EPILOG	303
16. FILM W NASZYCH CZASACH	304
NADRZĘDNOŚĆ ŻYCIA WEWNĘTRZNEGO?	304
KRAJOBRAZ INTELEKTUALNY	306
„Ruiny dawnych wier”	306
Wizje świata	307
Drogi przez pustkę	310
Wyzwanie	313
DOŚWIADCZENIE I JEGO MATERIAŁ	315
„Piękno zachodu słońca”	315
Rzeczywistość w naszym zasięgu	316
Materiałna rzeczywistość jako domena filmu	317

WYWOLENIE FIZYCZNEJ RZECZYWISTOŚCI	318
Sztuka, ale na innej zasadzie	318
Okruchy codziennego życia	321
Dowody rzeczowe	323
Z dołu do góry	325
„Rodzina człowiecza”	327
PRZYPISY	330
BIBLIOGRAFIA	349
INDEKS NAZWISK	357
INDEKS FILMÓW	362

